HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a treia extinsă)

25 mai 2016*

„Clauză compromisorie — Al cincilea program-cadru al Comunității pentru activități de cercetare, de dezvoltare tehnologică și demonstrative (1998-2002) — Contract privind domeniul «Energie, mediu și dezvoltare durabilă» — Rezilierea contractului — Rambursarea unei părți din sumele avansate — Dobânzi de întârziere — Judecare în lipsă”

În cauza T-226/14,

Comisia Europeană, reprezentată inițial de L. Cappelletti și de F. Moro, ulterior de F. Moro, în calitate de agenți, asistați de R. van der Hout, avocat,

reclamantă,

împotriva

McCarron Poultry Ltd, cu sediul în Killacorn Emyvale (Irlanda),

pârâtă,

având ca obiect o acțiune formulată în temeiul articolului 272 TFUE, prin care se urmărește obligarea pârâtei la rambursarea unei părți din avansul plătit de Comisie în cadrul contractului NNE5/1999/20229, majorată cu dobânzi de întârziere,

TRIBUNALUL (Camera a treia extinsă),

compus din domnul S. Papasavvas, președinte, doamna I. Labucka și domnii C. Wetter, E. Bieliūnas (raportor) și V. Kreuschitz, judecători,

grefier: domnul E. Coulon,

având în vedere faza scrisă a procedurii,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: engleza.

Hotărâre

Istoricul cauzei

1 La 27 aprilie 2001, Comunitatea Europeană, reprezentată de Comisia Comunităților Europene, a încheiat cu societatea S., în calitate de coordonator, precum și cu prestatorii A., E., I. și McCarron Poultry Ltd (denumită în continuare „pârâta”) contractul NNE5/1999/20229 (denumit în continuare „contractul”) intitulat „Acțiuni ale Comunității în cadrul programului specific pentru activități de RDT și demonstrative pe tema: «Energie, mediu și dezvoltare durabilă» – Partea B: programul «Energie»”, înscris în cadrul celui de Al cincilea program-cadru al Comunității pentru activități de cercetare, de dezvoltare tehnologică și demonstrative (1998-2002), în vederea realizării proiectului „Optimised Biomass CHP Plant for Monaghan Integrating Condensing Economiser Technology” (centrală de cogenerare pe bază de biomasă optimizată la Monaghan care integrează tehnologia economizorului cu condensație).

2 Contractul, redactat în engleză, este reglementat, în temeiul articolului 5 alineatul (1), de dreptul belgian. Potrivit articolului 8 alineatul (1) din contract, acesta are trei anexe care fac parte integrantă din contract. Anexa I vizează descrierea lucrării care trebuie realizată, anexa II enunță condițiile generale ale contractului, iar anexa III menționează mandatele.

3 Articolul 5 alineatul (2) din contract cuprinde o clauză compromisorie, în sensul articolului 272 TFUE, formulată astfel:

„Tribunalul de Primă Instanță [devenit Tribunalul] – și, în caz de recurs, Curtea de Justiție a Comunităților Europene [devenită Curtea de Justiție a Uniunii Europene] – este singurul competent să statueze cu privire la orice litigiu survenit între Comunitate, pe de o parte, și părțile contractante, pe de altă parte, referitor la validitatea, [la] aplicarea și [la] interpretarea prezentului contract.”

4 Potrivit articolului 2 alineatul (1) din contract, proiectul trebuia să dureze 58 de luni începând din prima zi a lunii care urma ultimei semnături a părților contractante. Era vorba, așadar, despre perioada cuprinsă între 1 mai 2001 (data începerii proiectului) și 28 februarie 2006.

5 În ceea ce privește contribuția financiară a Comunității, articolul 3 din anexa II stipulează următoarele:

„1. Contribuția financiară Comunității trebuie plătită în conformitate cu următoarele principii:

a) Un avans inițial trebuie plătit coordonatorului într-un termen de maximum 60 de zile de la data ultimei semnături a părților contractante. Coordonatorul distribuie acest avans în conformitate cu indicațiile cuprinse în declarația detaliată a cheltuielilor eligibile estimate care figurează după semnăturile la prezentul contract.

[…]

3. Sub rezerva articolului 26 din această anexă, toate plățile trebuie să fie considerate drept avansuri până la aprobarea raportului final.

4. […]

În caz de nerambursare de către contractant în termenul stabilit de Comisie, aceasta majorează sumele datorate cu o dobândă de întârziere la rata aplicată de Banca Centrală Europeană pentru operațiunile sale principale de refinanțare în prima zi a lunii în care expiră termenul stabilit de Comisie, majorată

cu un punct și jumătate, cu excepția cazului în care sunt datorate dobânzi în temeiul unei alte dispoziții a prezentului contract. Dobânzile se aplică pentru perioada cuprinsă între ziua următoare expirării termenului și data primirii fondurilor care trebuie rambursate.”

6 Articolul 6 alineatul (2) din contract are următorul cuprins:

„În cazul în care executarea proiectului este condiționată de obținerea unei autorizații administrative, iar această autorizație nu a fost acordată în termen de un an de la data începerii stabilită la articolul 2 alineatul (1), Comisia poate rezilia imediat contractul, în conformitate cu dispozițiile articolului 7 din anexa II la contract.”

7 Articolul 7 alineatul (6) al treilea paragraf din anexa II la contract, intitulat „Rezilierea contractului sau încetarea participării unui contractant”, prevede următoarele:

„În caz de reziliere a contractului sau de încetare a participării unui contractant:

a) […] Comisia poate pretinde rambursarea integralității sau a unei părți din contribuția financiară a Comunității, ținând seama de natura și de rezultatele lucrărilor întreprinse, precum și de utilitatea lor pentru Comunitate în cadrul programului specific în cauză,

[…]”

8 Potrivit articolului 3 alineatul (4) primul paragraf din anexa II la contract, „[î]n cazul în care contribuția financiară totală datorată de Comunitate, ținând seama de eventualele ajustări, inclusiv ca urmare a unui audit financiar precum cel vizat la articolul 26 din prezenta anexă, este inferioară cuantumului total al plăților avute în vedere la alineatul (1) primul paragraf din prezentul articol, cocontractanții în cauză rambursează diferența în euro în termenul acordat de Comisie în cererea adresată prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire”.

9 În aplicarea articolului 3 din contract, astfel cum a fost modificat prin actul adițional nr. 1 semnat la 6 septembrie 2004, totalul costurilor eligibile ale proiectului era stabilit la 46 388 002 euro, iar cuantumul total al contribuției financiare a Comunității era stabilit la 2 975 000 de euro.

10 La 21 iunie 2001, Comisia a plătit un avans inițial de 892 500 de euro în contul bancar al societății S., iar ulterior, la 12 decembrie 2003, o plată intermediară de 71 862,28 euro. În calitate de coordonator, societatea S. avea apoi drept misiune să distribuie aceste sume între diferiții cocontractanți potrivit indicațiilor cuprinse în declarația detaliată a cheltuielilor eligibile anexată la contract.

11 Prin actul adițional nr. 1 la contract, societatea S. s-a retras din proiect și a fost înlocuită de pârâtă în calitate de nou coordonator, cu efect de la 1 mai 2003.

12 Ca urmare a actului adițional menționat, fondurile plătite de Comisie coordonatorului inițial au fost transferate de acesta pârâtei. Plata respectivă a avut loc la 17 septembrie 2004.

13 Prin scrisoarea recomandată cu confirmare de primire din 7 decembrie 2005 adresată pârâtei, Comisia a arătat că proiectul acuzase „întârzieri semnificative de la începerea sa” și că „[n]umai o mică parte din lucrările vizate în contract [fuseseră] efectuate până la [această dată]”. Din scrisoarea menționată reiese de asemenea că atât e-mailul pârâtei din 13 iunie 2005, cât și rapoartele de etapă stabilite de aceasta la 31 mai și la 15 noiembrie 2005 dovedesc incapacitatea cocontractanților de a obține autorizațiile necesare pentru realizarea proiectului.

14 Prin urmare, având în vedere cele aproximativ trei luni rămase până la încheierea proiectului, Comisia a semnalat pârâtei cerințele care trebuiau respectate în ceea ce privește documentele pentru ca contractantul să solicite o prorogare a proiectului prin semnarea unui act adițional la contract, conform articolului 7 din contract.

15 Prin scrisoarea din 17 ianuarie 2006, pârâta a solicitat o prorogare a contractului pentru o perioadă suplimentară de trei ani, însă nu a furnizat niciunul dintre documentele solicitate de Comisie în scrisoarea din 7 decembrie 2005.

16 Prin scrisoarea recomandată cu confirmare de primire din 20 martie 2006, Comisia a informat pârâta că cererea sa de prorogare nu putea fi acceptată deoarece, pe de o parte, autorizațiile esențiale pentru realizarea proiectului nu fuseseră obținute, astfel încât nu exista „nicio posibilitate de a duce proiectul la bun sfârșit într-un termen rezonabil”, și, pe de altă parte, cererea menționată nu fusese primită de Comisie decât la 3 februarie 2006, și anume după expirarea termenului prevăzut la articolul 7 din contract pentru a solicita o modificare a acestuia, respectiv 1 ianuarie 2006.

17 În consecință, în aceeași scrisoare, Comisia i-a comunicat pârâtei decizia sa de a rezilia contractul, conform articolului 7 alineatul (1) litera (a) din anexa II la contract și articolului 6 alineatul (2) din acesta. Comisia a informat pârâta că rezilierea va deveni efectivă de la data primirii scrisorii menționate.

18 În sfârșit, pentru a încheia procedura administrativă, Comisia solicita pârâtei să îi prezinte un raport de sinteză final și o declarație finală de cheltuieli pentru perioada cuprinsă între data începerii proiectului și data încheierii acestuia, în termen de o lună de la primirea scrisorii amintite.

19 După ce a primit raportul de sinteză final și declarația finală de cheltuieli la 5 mai 2006 și ținând seama de faptul că, pe durata proiectului, primise patru versiuni diferite ale formularului recapitulativ al cuantumurilor transferate de coordonator celorlalți cocontractanți (și anume „formularul E3”), Comisia a invitat toți cocontractanții, printr-o scrisoare recomandată cu confirmare de primire din 15 mai 2007, să îi trimită o declarație care să precizeze cuantumurile primite (și, în anumite cazuri, transferate) în cadrul proiectului pentru a stabili pentru fiecare contractant cuantumul definitiv care trebuia plătit sau recuperat de Uniunea Europeană.

20 Societățile E., I. și A. și-au transmis declarațiile Comisiei prin scrisori datate 8 iunie, 12 iunie și, respectiv, 17 septembrie 2007. Din acestea reiese că, în calitate de părți la contract, societățile I. și A. nu au primit fonduri, în timp ce societatea E. a primit un cuantum în temeiul proiectului.

21 Ca urmare a mai multe schimburi de corespondență cu pârâta și cu societatea S., prin care se urmărea determinarea cuantumurilor plătite în cadrul proiectului, și după analiza rapoartelor financiare și tehnice prezentate în cadrul contractului, Comisia a stabilit, pentru fiecare contractant, cuantumul cheltuielilor eligibile validate, cuantumul contribuției datorate de Uniune, cuantumul contribuției plătite de Uniune și, în sfârșit, cuantumurile care trebuiau plătite sau recuperate de Uniune.

22 Cuantumul de recuperat de la pârâtă se ridica la 848 926,33 euro și a fost calculat ținând seama de contribuția financiară primită de la Uniune de către această societate ca urmare a semnării actului adițional nr. 1 la contract, care se ridica la un total de 964 362,28 euro, cuantum corespunzător sumei de prefinanțare de 892 500 de euro și plății intermediare de 71 862,28 euro, din care au fost deduse contribuția datorată pârâtei (4 073,54 euro), contribuția transferată de aceasta societății S. (40 782,04 euro pentru cheltuielile de coordonare și de proiect) și societății E. (18 844,45 euro), precum și contribuția financiară pe care pârâta trebuia să o transfere societății I. (41 458,53 euro) și societății A. (10 277,39 euro).

23 Prin scrisoarea de preaviz recomandată cu confirmare de primire datată 27 aprilie 2010, Comisia a informat pârâta cu privire la intenția sa de a-i adresa o notă de debit în vederea recuperării unui cuantum de 848 926,33 euro, cu condiția ca pârâta să îi comunice dovezile plăților făcute societăților I. și A. într-un termen de patru săptămâni de la primirea scrisorii. În această scrisoare de preaviz, Comisia preciza că, în lipsa respectivelor dovezi de plată, cuantumul de recuperat de la pârâtă ar fi urmat să ajungă de la 848 926,33 euro la 900 662,25 euro, corespunzător cuantumului de recuperat de la pârâtă la care se adaugă contribuțiile financiare pe care Comisia trebuia încă să le plătească societăților I. și A. și care sunt de 41 458,53 euro și, respectiv, de 10 277,39 euro.

24 Întrucât pârâta nu a transmis nicio dovadă de plată în favoarea societăților I. și A., nu a rambursat cuantumul datorat și nu a contestat calculele prezentate în scrisoarea de preaviz, Comisia a procedat la emiterea împotriva pârâtei a unei note de debit, cu numărul 3241009140, pentru un cuantum de 900 662,25 euro. În nota de debit transmisă prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire la 24 septembrie 2010 se preciza că, în cazul în care cuantumul indicat nu era rambursat până la 30 noiembrie 2010, creanța principală urma să fie majorată cu dobânzi de întârziere.

25 La 2 decembrie 2010, Comisia a adresat pârâtei o scrisoare de atenționare și, întrucât plata tot nu a fost efectuată, a pus-o în întârziere, prin scrisoarea recomandată cu confirmare de primire datată 4 ianuarie 2011, cu privire la plata cuantumului creanței principale majorate cu dobânzi de întârziere calculate conform articolului 3 alineatul (4) din anexa II la contract.

Procedura și concluziile Comisiei

26 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 15 aprilie 2014, Comisia a introdus prezenta acțiune.

27 Ca urmare a eșecului, în două rânduri, al comunicării cererii către pârâtă, efectuată conform articolului 100 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Tribunalului din 2 mai 1991, la 25 aprilie și la 3 iulie 2014, Tribunalul a decis, la cererea Comisiei, să procedeze la notificarea cererii către pârâtă recurgând la serviciile unui executor judecătoresc.

28 Cererea a fost comunicată în mod corespunzător pârâtei de către executorul judecătoresc la 17 noiembrie 2014.

29 Întrucât pârâta nu prezentat un memoriu în apărare în termenul care îi era acordat, Comisia a solicitat Tribunalului, la 10 martie 2015, să judece cauza în lipsă, conform articolului 122 alineatul (1) din Regulamentul de procedură din 2 mai 1991. Grefa a comunicat pârâtei această cerere.

30 Întrucât un membru al Camerei a treia a fost împiedicat să facă parte din complet, președintele Tribunalului a desemnat un alt judecător pentru a completa camera.

31 În cadrul măsurilor de organizare a procedurii prevăzute la articolul 64 din Regulamentul de procedură din 2 mai 1991, Tribunalul, prin scrisoarea din 11 iunie 2015, a adresat întrebări scrise Comisiei, care a răspuns la 9 iulie 2015.

32 La propunerea Camerei a treia, Tribunalul a decis, în temeiul articolului 28 din Regulamentul de procedură al Tribunalului, să trimită cauza în fața unui complet de judecată extins.

33 Comisia solicită Tribunalului:

— obligarea pârâtei la plata în favoarea sa a sumei datorate de 976 663,34 euro, și anume 900 662,25 euro cu titlu de creanță principală și 76 001,09 euro cu titlu de dobânzi de întârziere calculate la rata de 2,50 % pentru perioada cuprinsă între 1 decembrie 2010 și 15 aprilie 2014;

— obligarea pârâtei la plata în favoarea sa a sumei de 61,69 euro pe zi cu titlu de dobânzi începând de la 16 aprilie 2014 și până la data rambursării integrale a datoriei;

— obligarea pârâtei la plata cheltuielilor de judecată.

În drept

Cu privire la aplicabilitatea articolului 123 alineatul (3) din Regulamentul de procedură

34 Trebuie constatat că, deși cererea Comisiei a fost notificată în mod legal pârâtei, aceasta nu a furnizat în termenele prevăzute un memoriu în apărare în sensul articolului 46 din Regulamentul de procedură din 2 mai 1991. În consecință Comisia a prezentat, la 10 martie 2015, o cerere întemeiată pe articolul 122 alineatul (1) din Regulamentul de procedură din 2 mai 1991, prin care se urmărea judecarea cauzei în lipsă de către Tribunal. Or, la 1 iulie 2015, a intrat în vigoare noul Regulament de procedură al Tribunalului, care conține, la articolul 123, noi dispoziții referitoare la procedura de judecare în lipsă. Este necesar, prin urmare, să se determine care este dispoziția aplicabilă în prezentul litigiu.

35 În această privință, trebuie amintit că dispozițiile noului Regulament de procedură, în calitate de dispoziții procedurale, sunt de aplicare imediată de la data intrării în vigoare a regulamentului menționat (Ordonanța din 10 decembrie 1997, Smets/Comisia, T-134/96, EU:T:1997:193, punctul 16, și Ordonanța din 30 mai 2002, Coe Clerici Logistics/Comisia, T-52/00, EU:T:2002:134, punctul 23) și se aplică, pe cale de consecință, tuturor litigiilor pendinte la momentul intrării lor în vigoare (Hotărârea din 12 noiembrie 1981, Meridionale Industria Salumi și alții, 212/80-217/80, EU:C:1981:270, punctul 9), sub rezerva în special a dispozițiilor tranzitorii.

36 Or, în speță, nicio dispoziție tranzitorie nu vizează expres articolul 123 din Regulamentul de procedură.

37 În consecință, această dispoziție trebuie considerată ca fiind de aplicare imediată de la intrarea în vigoare a Regulamentului de procedură, la 1 iulie 2015, și, prin urmare, ca fiind aplicabilă prezentului litigiu.

38 Chiar presupunând că normele aplicabile admiterii concluziilor reclamantului în cadrul unei proceduri de judecare în lipsă pot fi considerate ca ținând în parte de dreptul material în măsura în care afectează direct interesele părților din litigiu, această circumstanță este nerelevantă. Astfel, situația născută din lipsa depunerii unui memoriu în apărare și din prezentarea unei cereri vizând judecarea cauzei în lipsă nefiind definitiv împlinită decât în momentul în care Tribunalul statuează cu privire la cererea respectivă, normele menționate se aplică imediat (a se vedea în acest sens Hotărârea din 11 decembrie 2008, Comisia/Freistaat Sachsen, C-334/07 P, EU:C:2008:709, punctele 43 și 44 și jurisprudența citată).

Cu privire la fond

39 Conform articolului 123 alineatul (3) din Regulamentul de procedură, Tribunalul admite concluziile reclamantului, cu excepția cazului în care este în mod vădit necompetent să judece acțiunea sau a cazului în care această acțiune este în mod vădit inadmisibilă sau în mod vădit nefondată.

40 În consecință, este suficient ca Tribunalul să constate, în speță, în primul rând, că este competent să statueze cu privire la prezenta acțiune în temeiul clauzei compromisorii, în sensul articolului 272 TFUE, care figurează la articolul 5 alineatul (2) din contract, în al doilea rând, că nu există nicio îndoială că această acțiune este admisibilă și, în al treilea rând, că având în vedere dispozițiile contractului amintite la punctele 2-9 de mai sus și descrierea faptelor realizată de Comisie în cadrul cererii și susținută de înscrisurile din dosar, acțiunea nu este vădit nefondată.

41 Prin urmare, se impune admiterea concluziilor Comisiei, astfel cum au fost amintite la punctul 33 de mai sus.

42 Pe de altă parte, în ceea ce privește plata dobânzilor de întârziere, din articolul 3 alineatul (4) al doilea paragraf din anexa II la contract reiese că sumele datorate sunt majorate cu o dobândă de întârziere la rata aplicată de Banca Centrală Europeană (BCE) pentru operațiunile sale principale de refinanțare în prima zi a lunii în care expiră termenul stabilit de Comisie, majorată cu un punct și jumătate. Întrucât Comisia a stabilit acest termen la 30 noiembrie 2010, trebuie luată în considerare rata în vigoare la 1 noiembrie 2010. Din *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* (JO 2010, C 298, p. 5) rezultă că rata dobânzii aplicată de BCE operațiunilor sale principale de refinanțare era stabilită, la 1 noiembrie 2010, la 1 %. În aceste condiții, rata dobânzii aplicabilă în speță trebuie stabilită la 2,50 % pe an.

43 Articolul 3 alineatul (4) al doilea paragraf din anexa II la contract stipulează de asemenea că dobânzile se aplică pentru perioada cuprinsă între ziua următoare expirării termenului și data primirii fondurilor care trebuie rambursate. Întrucât termenul stabilit de Comisie a expirat la 30 noiembrie 2010, dobânzile moratorii trebuie să se aplice pentru perioada cuprinsă între 1 decembrie 2010 și data plății integrale a datoriei.

44 Având în vedere toate cele ce preced, pârâta trebuie să fie obligată la rambursarea în favoarea Comisiei a sumei de 900 662,25 euro, majorată cu o dobândă de întârziere la rata de 2,50 % pe an începând de la 1 decembrie 2010 și până la data plății integrale a datoriei, ceea ce corespunde unor dobânzi de întârziere de 61,69 euro pe zi.

Cu privire la cheltuielile de judecată

45 Potrivit articolului 134 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât reclamanta a căzut în pretenții, se impune obligarea acesteia la plata cheltuielilor de judecată, conform concluziilor Comisiei.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a treia extinsă)

declară și hotărăște:

1) Obligă McCarron Poultry Ltd la rambursarea în favoarea Comisiei Europene a sumei de 900 662,25 euro, majorată cu o dobândă de întârziere la rata de 2,50 % pe an începând de la 1 decembrie 2010 și până la data plății integrale a datoriei.

2) Obligă McCarron Poultry la plata cheltuielilor de judecată.

Papasavvas Labucka Wetter

Bieliūnas Kreuschitz

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 25 mai 2016.

Semnături